

Dnr GFN 2017/139

§ 123 Motion från Kennerth Valtersson (SD) och Christian Lindefjärd (SD) om klädpolicy för Haninge kommun - en klädpolicy fri från iögonfallande religiösa och politiska symboler

Sammanfattning

Kenneth Valtersson (SD) och Christian Lindefjärd (SD) föreslår i motionen att kommunen inför en klädpolicy som förbjuder kommunens anställda och skolelever att bära religiösa eller politiska klädesplagg samt iögonfallande symboler under arbets- och skoltid. Förbudet ska gälla alla olika klädesplagg och iögonfallande symboler oavsett trossamfund eller politisk hemvist. Förslaget är formulerat mot bakgrund av att kommunen bör hålla sig neutral mot sina anställda, medborgare och kunder samt ett avgörande från EU-domstolen där det anges att arbetsgivare får förbjuda anställda att bära synliga religiösa, filosofiska eller politiska symboler under förutsättning att det sker med hänvisning till en policy.

Förvaltningens synpunkter

Inledningsvis ska det klargöras att EU-domstolen i två fall (mål C-157/15 och C-188-15) gällande bärande av muslimsk huvudduk, fastslagit att det inte är direkt diskriminering på grund av religion eller övertygelse att ett privat företag har en intern ordningsregel som förbjuder bärande av synliga politiska, filosofiska eller religiösa symboler på arbetsplatsen. En sådan intern ordningsregel kan dock utgöra indirekt diskriminering om det saknas en objektiv och rimlig motivering för kraven. Avgörandena medför därför inte att interna ordningsregler kan formuleras hur som helst.

Förvaltningen anser att utgångspunkten för vad kommunen ska reglera i olika typer av styrdokument bör, förutom sådant som anges i författningsbestämmelser, vara områden som behöver regleras till följd av en frågas vikt eller till följd av en utbredd problematik. I de fall något regleras i ett styrdokument ska det ske i överensstämmelse med gällande rätt, beslut ska ske på lämplig nivå och styrdokumentet ska vara av lämplig typ.

När det gäller en sådan klädpolicy som förslaget syftar på kan det konstateras att utbildningsförvaltningen, både vad gäller personal och elever, inte anser att det är en viktig fråga för verksamheten eller att klädesplagg och symboler vållar stora problem i verksamheten. Det saknas därför behov av att reglera klädsel och användningen av symboler på det sätt som föreslås.

Här ska tilläggas att det idag finns gränser för hur personal och elever kan klä sig och vilka symboler som kan bäras. För personalens del framgår det av kommunens personalpolitiska program bland annat att medborgare ska mötas med ”professionalitet och respekt” och att chefer bland annat ansvarar för att skapa förutsättningar för goda värden och goda kulturer på sin arbetsplats.

För elevernas del är klädsel och symboler i första hand något som ska behandlas inom ramen för de ordningsregler som respektive rektor ska upprätta enligt 5 kap. 5 § skollagen (2010:800), vilket ska göras tillsammans med berörda elever på ett sådant sätt att de kan medverka i reglernas utformning.

Ovan angivna förhållningssätt ligger i linjer med den rättsliga bedömning som hitintills gjorts i svensk skola. Huvudregeln är att individens frihet och integritet är en del av den värdegrund som ska genomsyra skolan och där elevernas klädsel och utseende bör ses som ett individuellt uttryck som normalt bestäms av eleverna själva, vilket gör att det inte bör regleras i skolans ordningsregler. (Se 1 kap. 4 § skollagen 2010:800, Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr 11, del 1 s. 7 och Skolinspektionens beslut från den 12 december 2013, dnr 42-2013:3598). Till detta kommer att förbud mot symboler innebär en inskränkning av yttrandefriheten såvida det inte sker med lagligt stöd. (Se 2 kap. 1, 20-23 §§ Regeringsformen).

Trots huvudregeln kan elever inte använda vilka klädesplagg eller symboler som helst. I de fall klädesplagg eller symboler uttrycker odemokratiska åsikter ska det i första hand motverkas av skolledningen genom uppfostrande och undervisande insatser. Om det efter en grundlig prövning bedöms att det föreligger en konkret risk för störning av ordningen i skolan får skolledningen genom generella ordningsregler eller genom beslut i det fallet förbjuda

eleverna att bära vissa klädesplagg eller symboler synligt i skolan. I de fall klädesplagg eller symboler uttrycker missaktning för andra är skolledningen skyldig att ingripa, för att enligt gällande bestämmelser, hindra kränkande behandling och för att motverka trakasserier.

Att på förhand generellt förbjuda kategorier av klädesplagg och symboler eller att på annat sätt verka för att elever ska vara ”neutrala” är en främmande företeelse i gällande rätt och kan inte anses stå i överensstämmelse med skolans uppdrag. Det är därför olämpligt att införa en klädpolicy enligt motionen.

Underlag för beslut

- Motion om klädpolicy för Haninge kommun – en klädpolicy fri från iögonfallande religiösa och politiska symboler, dnr KS 2017/232
- Personalpolitiskt program, Haninge kommunen, 2011, <http://haninge.se/globalassets/kommun-och-politik/kommunfakta/regler-och-styrande-dokument/kommun-och-politik/personal/personalpolitiskt-program.pdf>
- Skolinspektionens beslut från den 2 november 2011, dnr 42-2011:3511, 2011:3737
- Skolinspektionens beslut från den 29 april 2013, dnr 42-2012:5419
- JK beslut från den 13 november 2009, dnr 1299-09-21
- JO, beslut från den 10 april 2017, dnr 6301-2015 <http://www.jo.se/PageFiles/8587/6301-2015.pdf>
- JO:s ämbetsberättelse 1997/98 s. 436-460, <http://www.jo.se/sv/Om-JO/Ambetsberattelser/>

Förslag till beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden
Enligt förvaltningens förslag.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Kim Lindholm (SD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen